

Sygn. akt I UK 75/17

POSTANOWIENIE

Dnia 12 grudnia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Staryk

w sprawie z odwołania Z. S.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.
o emeryturę pomostową,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 12 grudnia 2017 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 22 września 2016 r., sygn. akt III AUa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 22 września 2016 r., sygn. akt III AUa [...], Sąd Apelacyjny w [...] – w sprawie z odwołania Z. S. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S. o emeryturę pomostową – zmienił zaskarżony apelacją organu rentowego wyrok Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w K. z 11 maja 2016 r., sygn. akt XI U [...], i oddalił odwołanie Z. S. od decyzji organu rentowego z 17 listopada 2015 r., w której odmówiono przyznania ubezpieczonemu prawa do emerytury pomostowej, gdyż nie wykazał on 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze oraz po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i ust. 3 ustawy o emeryturach pomostowych.

Powyższy wyrok Sądu Apelacyjnego ubezpieczony zaskarżył skarga

kasacyjną. W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania wskazano na przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania określone w art. 398⁹ § 1 pkt 2 i 4 k.p.c.

Wskazano, że: „...w sprawie nie doszło do rozpatrzenia istoty sprawy, a zatem orzeczenie wydane przez sąd odwoławczy jest wadliwie, a skarga kasacyjna oczywiście uzasadniona. Następnie wskazać należy, że poz. 3 załącznika nr 1 wykazu prac w szczególnych warunkach do ustawy o emeryturach pomostowych posiada pozycję „praca pod ziemią bezpośrednio przy drążeniu tuneli w górotworze”, która dotychczas nie została poddana wykładni. Tak lakoniczne sformułowanie budzi wątpliwości natury interpretacyjnej. Bowiem w orzecznictwie nie sposób doszukać się cech umożliwiających określenie, czy praca świadczona pod ziemią posiada cechy pozwalające na zakwalifikowanie jej do pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze zgodnie z poz. 3 zał. nr 1 wykazu, czy też nie. Orzecznictwo nie daje wskazówek w jaki sposób rozumieć zastosowany przez ustawodawcę zwrot, co przesądza o przyjęciu niniejszej skargi do rozpoznania”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna ubezpieczonego nie kwalifikuje się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Wniesiona w sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony w ten sposób, że istnieje potrzeba dokonania wykładni

przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) oraz że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.). Nie można jednak uznać, że skarżący wykazał istnienie przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 2 i 4 k.p.c.

Zgodnie z dotychczasowym orzecnictwem Sądu Najwyższego skarżący – opierając wniosek o przyjęcie jego skargi do rozpoznania na przyczynie przyjęcia skargi określonej w przepisie art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. – powinien określić, które przepisy wymagają wykładni, ale także wskazać, na czym polegają poważne wątpliwości związane ze stosowaniem tych przepisów wraz z podaniem doktrynalnego lub orzeczniczego źródła tych wątpliwości (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, Biuletyn SN 2002 nr 7, s. 10). Konieczne jest opisanie tych wątpliwości, wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a także przedstawienie własnej propozycji interpretacyjnej (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 3 listopada 2003 r., II UK 184/03, z dnia 22 czerwca 2004 r., III UK 103/04, czy też z dnia 17 grudnia 2007 r., I PK 233/07, OSNP 2009 nr 3-4, poz. 43). Jeżeli zaś skarżący powołuje się na rozbieżności w orzecnictwie sądowym, to zobowiązany jest przytoczyć te rozbieżne orzeczenia Sądów, przy czym musi wykazać, że występująca w nich rozbieżność ma swoje źródło w różnej wykładni przepisu albo wykazać, że wykładnia dokonana przez Sąd drugiej instancji sprzeczna jest z jednolitym stanowiskiem doktryny lub orzecnictwa Sądu Najwyższego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 marca 2008 r., II CSK 21/08, LEX nr 794605). Chodzi przy tym o rozbieżności w wykładni przepisu prawa, a nie o rozbieżności w jego zastosowaniu. Ponadto, ze względu na publiczne cele, jakie ma do spełnienia rozpoznanie przez Sąd Najwyższy skargi kasacyjnej, skarżący powinien także wykazać celowość dokonania wykładni przepisu przez Sąd Najwyższy ze względu na potrzeby praktyki sądowej (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 19 października 2012 r., III SK 15/12, LEX nr 1228636 oraz z dnia 19 października 2012 r., III SK 13/12, LEX nr 1228618). Punktem odniesienia do konstruowania uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania są ustalenia stanowiące podstawę faktyczną zaskarżonego wyroku Sądu drugiej instancji. Nie można przedstawiać twierdzeń o występowaniu

przyczyn przyjęcia skargi z art. 398⁹ § 1 pkt 1 czy też z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. sprzecznie – w oderwaniu od podstawy faktycznej zaskarżonego skargą wyroku Sądu drugiej instancji (por. art. 398¹³ § 2 k.p.c.).

Autor skargi nie przedstawia odpowiedniej juredycznej argumentacji, którą wykazałby, że istnieje przyczyna przyjęcia skargi do rozpoznania określona w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. Przede wszystkim nie wskazuje on przepisu (przepisów) prawa ubezpieczeń społecznych, z którymi wiązałby potrzebę wykładni w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. Uzasadnienie wniosku w swojej ogólnikowości w ogóle nie uwzględnia stanowiska zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] w zakresie oceny zasadności dochodzonego w sprawie świadczenia emerytalnego. Sąd drugiej instancji ustalił, że okresy pracy w warunkach szczególnych, o których mowa w art. 32 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2015 r., poz. 748 ze zm.) mogą zostać uwzględnione przy ustalaniu uprawnień do emerytury pomostowej na podstawie art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych jedynie wówczas, gdy stanowią pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy z 19 grudnia 2008 r. Nie można uznać za pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 okresu zatrudnienia Z. S. w Kopalni Węgla [...] w J. na stanowisku elektryka pod ziemią (jak i służby wojskowej). Bezspornie jest to praca w warunkach szczególnych wymieniona w wykazie A dziale I poz. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. Nie jest to jednak praca w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 3 ust. 1 wymieniona w załączniku nr 1, poz. 3 wykazu prac w szczególnych warunkach do ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych. Wymieniono tam bowiem pracę pod ziemią bezpośrednio przy drążeniu tuneli w górotworze. Brak podstaw, aby zatrudnienie ubezpieczonego na zajmowanym stanowisku uznać za taką pracę. Skarżący w spornym okresie wykonywał pracę górnictwem, ale trudno przyjąć, że była to praca pod ziemią bezpośrednio przy drążeniu tuneli w górotworze. Praca górnictwem nie została wymieniona, w którymkolwiek z załączników do ustawy o emeryturach pomostowych. Nie stanowi ona zatem pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 tej ustawy.

Wykazanie podnoszonej w skardze oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) – jako przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania – wymagałoby przedstawienia tego, w czym wyraża się „oczywista zasadność” skargi oraz argumentacji wykazującej, że rzeczywiście skarga jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531, z dnia 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035, z dnia 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289, z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205, z dnia 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z dnia 5 września 2008 r., I CZ 64/08). Podczas, gdy dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania – z uwagi na jej oczywistą zasadność w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. – niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły, czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274, z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616, z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107, z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364, z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134). W judykaturze podkreśla się, że przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230, z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743, z dnia 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 października 2013 r., III SK 11/13, LEX nr 1380967).

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie

spełnia powyższych wymogów; nie wykazuje, aby w sprawie występował stan „oczywistej zasadności” skargi kasacyjnej w rozumieniu przepisu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Przed wszystkim autor skargi swojego twierdzenia o oczywistej zasadności jego skargi nie wiąże z żadnym przepisem prawa. Poza gołosłownym twierdzeniem o nierozpatrzeniu istoty sprawy, brakuje w uzasadnieniu wniosku odpowiedniego wyводу wykazującego oczywistą zasadność skargi kasacyjnej w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c.

aw